

دانستنی های مالیاتی (قسمت چهارم)

نکات اساسی در مالیات بر درآمد مشاغل

به گزارش رسانه مالیاتی ایران، آگاهی مودیان از قانون مالیات های مستقیم کمک قابل توجهی به آنان در عمل به وظایف قانونی و بهره مندی از تسهیلاتی که قانون برای مودیان در نظر گرفته و عدم تعلق جریمه های احتمالی که قانونگذار برای آنان پیش بینی کرده می نماید. از این رو، در این بخش به اجمال به بیان پاره ای از مواد و بندهای مهم قانونی در بخش مالیات بر درآمد مشاغل می پردازیم.

اول: اشخاص مشمول مالیات بر درآمد مشاغل شخص یا اشخاص حقیقی که از طریق اشتغال یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های این قانون نظیر: فصل درآمد اجاره املاک- درآمد حقوق و ... در ایران درآمد تحصیل کنند، پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می باشند.

دوم: درآمد مشمول مالیات مودیان مشمول مالیات بر درآمد مشاغل به استناد ماده ۹۴- درآمد مشمول مالیات مودیان موضوع این فصل عبارت است از کل فروش کالا و خدمات به اضافه سایر درآمدهای آنان که مشمول مالیات فصول دیگر شناخته نشده پس از کسر هزینه و استهلاک مربوط طبق مقررات فصل هزینه های قابل قبول و استهلاک.

سوم: تقسیم بندی صاحبان مشاغل بر اساس ماده ۹۵- صاحبان مشاغل موضوع این فصل مکلف اند اسناد و مدارک مثبتی کافی برای تشخیص درآمد مشمول مالیات خود نگهداری کنند. صاحبان مشاغل از لحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات به گروههای زیر تقسیم می شوند:

الف- صاحبان مشاغلی که مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند.

ب- صاحبان مشاغلی که مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه می باشند.

ج- صاحبان مشاغلی که مشمول بندهای (الف) و (ب) فوق نیستند، مکلف اند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه خود را طبق ضوابط و نمونه های تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی نگهداری کنند.

الف: صاحبان مشاغل موضوع بند (الف) ماده ۹۵

بر اساس ماده ۹۶- صاحبان مشاغل موضوع بند فوق در دوازده گروه فهرست گردیده اند و از دارندگان کارت بازرگانی و کلیه واردکنندگان و صادرکنندگان شروع و به صاحبان موسسات تبلیغاتی و بازاریابی خاتمه می یابد.

ب: صاحبان مشاغل موضوع بند (ب) ماده ۹۵

در ادامه مفاد ماده ۹۶ صاحبان مشاغل موضوع بند مذکور به نوزده گروه تقسیم گردیده که از صاحبان کارگاههای صنعتی شروع و به عاملان فروش و فروشندگان آهن آلات ختم می گردد.

ج: صاحبان مشاغل موضوع بند (ج) ماده ۹۵

تمامی صاحبان مشاغلی که مشمول مقررات بندهای (الف) و (ب) در زمره صاحبان مشاغل موضوع بند (ج) می باشند.

چهارم: مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی مشاغل

به استناد ماده ۱۰۰ مودیان یا صاحبان مشاغل موضوع این فصل اعم از بند (الف) و (ب) و (ج) مکلف اند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه ای که وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد، تنظیم و تا آخر تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود ارائه و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نماید.

تبصره ۱- ماده ۱۰۰- در مورد کارگاهها و واحدهای تولیدی که نوع فعالیت آنان ایجاد دفتر یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضا نماید، مودی مکلف است کلیه درآمدهای حاصل از

فعالیت های خود را طی یک اظهارنامه به اداره امور مالیاتی محل وقوع کارگاه یا واحدی تولیدی ارائه نماید.

تبصره ۲- ماده ۱۰۰- در مورد مشمولین این فصل که دارای محل ثابت برای شغل خود نمی باشند، محل سکونت آنها از لحاظ ارائه اظهارنامه محل شغل تلقی می گردد.

پنجم: مهلت قانونی اعلام شروع فعالیت از سوی صاحبان مشاغل

بر اساس تبصره ۳- ماده ۱۷۷- صاحبان مشاغل مکلف اند، ظرف چهارماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتبا به اداره امور مالیاتی محل اعلام نمایند.

ششم: میزان معافیت

به استناد ماده ۱۰۱- درآمد سالانه مشمول مالیات مودیان موضوع این فصل که اظهارنامه مالیاتی خود را طبق مقررات این فصل در موعد مقرر ارائه کرده اند تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخهای مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. شرط ارائه اظهارنامه برای استفاده از معافیت فوق نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۲ به بعد جاری است.

چگونگی تخصیص معافیت موضوع ماده (۱۰۱) به واحدهای شغلی و مشارکتی و وراثتی بر اساس تبصره ماده مذکور: در مشارکتهای مدنی اعم از اختیاری و قهری شرکا حداکثر از دو معافیت استفاده خواهند کرد مبلغ معافیت به طور مساوی بین آنان تقسیم و باقیمانده سهم هر شریک جداگانه مشمول مالیات خواهد بود.

- شرکایی که با هم رابطه زوجیت دارند از لحاظ استفاده از معافیت در حکم یک شریک تلقی و معافیت مقرر به زوج اعطا می گردد.

- در صورت فوت احدی از شرکا وراث وی بعنوان قام مقام قانونی از معافیت مالیاتی سهم متوفی در مشارکت به شرح فوق استفاده نموده و این معافیت به طور مساوی بین آنان تقسیم و از درآمد سهم هر کدام کسر خواهد شد.

هفتم: تعیین درآمد مشمول مالیات صاحبان مشاغل معمولاً مأموران مالیاتی می‌توانند از دو طریق به تعیین و تشخیص درآمد مشمول مالیات صاحبان مشاغل اقدام نمایند که عبارتند از:

۱- از طریق رسیدگی به دفاتر و مدارک

صاحبان مشاغلی که مکلف به نگهداری دفاتر روزنامه و کل می‌باشند (مشاغل موضوع بند الف) و همچنین صاحبان مشاغل موضوع بند (ب) که مکلف به نگهداری دفاتر درآمد و هزینه می‌باشند در صورتیکه طبق آیین‌نامه تحریر دفاتر عمل نموده و نیز کلیه اصول و موازین و استانداردهای حسابداری را رعایت نمایند و اظهارنامه، ترازنامه و حساب سود و زیان و اسناد و مدارک مربوطه را به موقع به واحد مالیاتی ارائه نمایند، درآمد مشمول مالیات آنان از طریق رسیدگی به دفاتر تعیین می‌شود.

۲- رسیدگی از طریق علی‌الراس

استفاده از این روش با صراحت تمام در ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم بیان شده است که به موارد آن در ذیل اشاره خواهد شد.

۱- در صورتیکه تا موعد مقرر ترازنامه و حساب سود و زیان و یا حساب درآمد و هزینه و حساب سود و زیان، حسب مورد، ارائه نشده باشد.

۲- در صورتیکه مودی به درخواست کتبی اداره امور مالیاتی مربوط از ارایه دفاتر و یا مدارک حساب در محل کار خود، خودداری نماید. در اجرای این بند هرگاه مودی از ارائه قسمتی از مدارک خودداری نماید چنانچه مربوط به هزینه باشد از احتساب آن جزء هزینه‌های قابل قبول خودداری می‌شود و در صورتی که مربوط به درآمد باشد، درآمد مشمول مالیات این قسمت از طریق علی‌الراس تعیین خواهد شد.

۳- در صورتیکه دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیر قابل رسیدگی تشخیص داده شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و

آیین نامه مربوط مورد قبول واقع نشود مراتب کتبا با ذکر دلایل به مودی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیاتی متشکل از سه حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور احاله می گردد. مودی می تواند ظرف یکماه با مراجعه به هیات مذکور رفع اشکال نماید.

هشتم : محاسبه جریم

مودیان مشمول بند (الف) و (ب) ماده ۹۵

در صورت عدم ارائه اظهارنامه ۴۰ درصد اصل مالیات قطعی

عدم ارایه دفاتر قانونی ۲۰ درصد اصل مالیات قطعی

عدم ارایه حساب سود و زیان ۲۰ درصد اصل مالیات قطعی

جریمه ۲/۵ درصدی اصل مالیات به ازاء هر ماه تاخیر در پرداخت مالیات از تاریخ سررسید پرداخت مالیات

مودیان مشمول بند (ج) ماده (۹۵)

در صورت عدم ارائه اظهارنامه ۱۰ درصد اصل مالیات

جریمه ۲/۵ درصدی اصل مالیات به ازاء هر ماه تاخیر در پرداخت از تاریخ سررسید پرداخت مالیات.

در صورت عدم ارائه اظهارنامه در مهلت قانونی علاوه بر تعلق جرائم فوق موجب عدم برخورداری از معافیت قانونی می گردد.

۲- نحوه محاسبه جریم مالیاتی آن دسته از مودیان بند الف و ب ماده (۹۵) ق.م.م که در موعد مقرر اقدام به ارائه اظهارنامه نموده اند ولی ترازنامه و حساب سود و زیان یا دفاتر قانونی نداده اند، جریمه ای معادل ۲۰ درصد مالیات برای هر یک از موارد مذکور یعنی برای دو مورد فوق جریمه ای معادل ۴۰ درصد مالیات و در مورد رد دفتر مشمول جریمه ای معادل ده درصد مالیات خواهد بود.

شایان ذکر است در صورتیکه مودی حتی اگر در اظهارنامه حساب سود و زیان و ترازنامه را ارایه و قید نماید، مشمول جریمه بیست درصدی نمی گردد.

هرگاه برگ تشخیص مالیاتی صادر را قبول یا با اداره امور مالیاتی توافق نمایند و نسبت به پرداخت مالیات متعلقه یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام کند از هشتاد درصد جرایم مقرر در این قانون معاف خواهند بود.

همچنین در صورتیکه اینگونه مودیان ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی نسبت به پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام نمایند از چهل درصد جرایم متعلقه مقرر در این قانون معاف خواهند بود.

نهم: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده مشاغل

- تصویر شناسنامه و کارت ملی و کد پستی محل

- تصویر اسناد مالکیت و صلح سرقفلی، اجاره

- تصویر مبایعه نامه یا قولنامه

- تصویر پروانه کسب یا تولید

- تصویر کارت بازرگانی یا کارت حق العملکاری در مورد بازرگانان و حق العملکاران

دهم: مدارک لازم جهت تمدید کارت بازرگانی و حق

العملکاری (ماده ۱۸۶)

- تصویر کارت بازرگانی - صفحه مشخصات و صفحه تمدید کارت

- تصویر کارت حق العملکاری - صفحه مشخصات و صفحه تمدید کارت

- تصویر کارت ملی

- تصویر اسناد مالکیت یا اجاره نامه محل کارت

یازدهم: مدارک لازم جهت استفاده از تسهیلات بانکی

(تبصره ماده ۱۸۶)

- نامه بانک

- ارایه صورت حساب های مالی (ترازنامه ، سود و زیان) برای مودیان بند (الف) و (ج)